

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoPr/6/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3513206041
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3513206041.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci navrhovateľa TOP KRAFT SK a.s., so sídlom Myjava, Priemyselná 9050/1, IČO 36 269 875, v konaní zastúpeného JUDr. Katarínou Galovou, advokátkou, so sídlom Piešťany, E. Belluša 6936/10 proti odporcom 1/ T. O., bytom W., K. XXX/XX a 2/ B. O., bytom K. XXX/XX, W., obaja v konaní zastúpení JUDr. Jitkou Hasíkovou, advokátkou, so sídlom Bratislava, Jakubovo námestie 13 o náhradu škody 111.538,14 eur s príslušenstvom, na odvolanie odporcov proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č.k. 10Cpr/2/2013-322 zo dňa 30. septembra 2014 v spojení s opravným uznesením č.k. 10Cpr/2/2013-347 zo dňa 24. októbra 2014, jednohlasne, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým medzitýmnym rozsudkom v spojení s opravným uznesením rozhodol, že nárok navrhovateľa /v konaní pred súdom prvého stupňa ešte pod obchodným menom SG FIX SK a.a. - poznámka odvolacieho súdu/ voči odporcovi 1/ z titulu hmotnej zodpovednosti, na základe pracovnej zmluvy zo dňa 01.12.2011 a Dohody o hmotnej zodpovednosti zo dňa 16.03.2011, uzatvorených medzi navrhovateľom ako zamestnávateľom a odporcom ako zamestnancom, na podklade inventúry vykonanej navrhovateľom dňa 02.01.2013 až 22.03.2013 v prevádzke Železiarstva v Myjave, je daný a nárok navrhovateľa voči odporcovi 2/ z titulu hmotnej zodpovednosti, na základe pracovnej zmluvy zo dňa 01.12.2011 a Dohody o hmotnej zodpovednosti zo dňa 02.04.2007, uzatvorených medzi navrhovateľom ako zamestnávateľom a odporcom ako zamestnancom, na podklade inventúry vykonanej navrhovateľom dňa 02.01.2013 až 22.03.2013 v prevádzke Železiarstva v Myjave, je daný. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ sa podaným návrhom na začatie konania domáhal, aby súd uložil povinnosť odporcovi 1/ zaplatiť navrhovateľovi 56.269,07 eur spolu s 5,50 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 56.269,07 eur od 21.06.2013 do zaplatenia a odporcovi 2/ povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 56.269,07 eur spolu s 5,50 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 56.269,07 eur od 21.06.2013 do zaplatenia titulom náhrady škody. Súd vykonal dokazovanie, z ktorého zistil, že dňa 30.03.2007 navrhovateľ ako zamestnávateľ s odporcom 2/ ako zamestnancom uzatvorili pracovnú zmluvu na pozíciu predavača s miestom výkonom práce v železiarstve v Myjave na Trokanovej ulici. V ten istý deň bol uzatvorená Dohoda o hmotnej zodpovednosti, v zmysle ktorej odporca 2/ zodpovedal za schodok vzniknutý na zverených hodnotách. V deň uzatvorenia dohody nebola vykonaná inventarizácia zvereného tovaru. Dňa 01.12.2011 bola zatvorená nová pracovná zmluva medzi navrhovateľom a odporcom 2/, pričom táto zmluva nahradila pracovnú zmluvu zo dňa 30.03.2007 novým textom, nakoľko podstatné náležitosti pôvodnej pracovnej zmluvy sa nemenili. Dňa 15.03.2011 navrhovateľ ako zamestnávateľ s odporcom 1/ ako zamestnancom uzatvorili pracovnú zmluvu na pozíciu predavača s miestom výkonom práce v železiarstve v Myjave. Dňa 01.12.2011 bola zatvorená nová pracovná zmluva medzi navrhovateľom a odporcom 1/, pričom táto zmluva nahradila pracovnú zmluvu zo dňa 15.03.2011 novým textom, nakoľko podstatné náležitosti pôvodnej pracovnej zmluvy sa nemenili. V ten istý deň bol uzatvorená Dohoda o hmotnej zodpovednosti, v

zmysle ktorej odporca 1/ zodpovedal za schodok vzniknutý na zverených hodnotách. V deň uzatvorenia dohody nebola vykonaná inventarizácia zvereného tovaru. Navrhovateľ a odporcovia uzatvorili dohodu o hmotnej zodpovednosti v nasledovnom znení: „Zamestnanec preberá hmotnú zodpovednosť za zverené zásoby tovaru, majetok v súvislosti s vykonávaním svojej funkcie, peňažnú hotovosť ktorú je povinná vyúčtovať. Zamestnanec sa zaväzuje urobiť zo svojej strany všetko, aby sa zabránilo strate alebo poškodeniu zverených hodnôt, a vykonať všetky predpísané opatrenia na ich uschovanie a zabezpečenie. Ak hrozí škoda, je zamestnanec povinný na ňu bezodkladne upozorniť svojho nadriadeného. Zamestnávateľ sa zaväzuje, že zabezpečí zamestnancovi také pracovné podmienky, aby mohol riadne plniť svoje pracovné úlohy bez ohrozenia zdravia a majetku, ak zamestnávateľ zistí závady, je povinný urobiť opatrenia na úpravu. Ak zamestnanec zistí, že nemá utvorené potrebné pracovné podmienky, je povinný záradu oznámiť svojmu nadriadenému. Za schodok vzniknutý na zverených hodnotách zodpovedá zamestnanec. Zamestnanec sa zbaví zodpovednosti úplne alebo čiastočne, ak dokáže, že schodok vznikol úplne alebo čiastočne bez jeho zavinenia. Zamestnanec, ktorý zodpovedá za schodok vzniknutý na zverených hodnotách, je povinný nahradiť v plnej výške. Ďalšie podmienky zodpovednosti za prípadný schodok vyplývajú z ustanovení Zákonníka práce a ďalších pracovnoprávných predpisov. Zamestnanec a zamestnávateľ vyhlasujú, že v deň podpísania tejto dohody niet zárad, ktoré by zabraňovali riadnemu plneniu pracovných úloh. Dohoda zaniká dňom skončenia pracovného pomeru alebo dňom odstúpenia od tejto dohody. Účastníci sa zaväzujú, že pred zánikom dohody vykonajú inventúru na zverených hodnotách a pre prípad vzniku schodku na zverených hodnotách sa zamestnanec zaväzuje vyporiadať schodok ku dňu zániku tejto dohody, pokiaľ sa účastníci nedohodnú inak. Zamestnanec potvrdzuje, že je oboznámený s prácami a predpismi potrebnými na riadny výkon funkcie vodič na mieste, ktoré zastáva, ako aj s predpismi o svojej hmotnej zodpovednosti. Zároveň sa zamestnanec zaväzuje dodržiavať príslušné predpisy a zachovávať v tajnosti predpisy a opatrenia, ktoré sa týkajú bezpečnosti pri manipulácii so zverenými hodnotami, ich úschovy a presunov.“. Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že odporcovia pri uzatváraní dohôd o hmotnej zodpovednosti nežiadali vykonať inventarizáciu zvereného tovaru a že každoročne sa vykonávala po vianočných sviatkoch inventarizácia zvereného tovaru, pričom výsledky inventúry boli podkladom pre vykonanie účtovného a daňového auditu. Tovar v prevádzke železiarstva bol evidovaný v programovom systéme K2 v počítači, pričom odporcovia mali prístup do tohto systému, boli zaučení ako sa s týmto programom pracuje a mali oprávnenie, resp. povinnosť viesť celý tovar v tomto systéme /to znamená, čo sa objedná, predá sa alebo je na sklade/. Dňa 02.01.2013 za účasti odporcov sa začala inventúra v železiarstve v Myjave. Dňa 03.01.2013 navrhovateľ okamžite s odporcami skončil pracovný pomer podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce z dôvodu, že počas inventúry bolo zistené, že chýba väčšie množstvo tovaru v hodnote 15.293,20 eur v predajných cenách. Dňa 11.01.2013 odporcovia uznali záväzok na podklade Dohôd o hmotnej zodpovednosti vo výške 11.550,52 eur za schodok na zverených zásobách značky HUSQARNA a MAKIKA a tento sa zaviazali uhradiť do 31.03.2013. Odporcovia si svoj záväzok riadne splnili. Dňa 24.03.2013 bol vypracovaný inventarizačný zápis z inventúry vykonanej dňa 02.01 až 22.03.2013 z prevádzky Železiarstva v Myjave, v ktorom bolo skonštatované manko vo výške 124.088,66 eur. Tieto skutočnosti konajúci súd posúdil podľa § 179 ods. 1 a 2, § 182 ods. 1 až 3, § 183 ods. 2 a § 184 ods. 1 Zákonníka práce a uviedol, že vzhľadom k tomu, že v konaní nebola jednoznačne ustálená výška škody, možná miera zavinenia odporcov pre určenie vzniku zodpovednosti za spôsobenú škodu, súd z dôvodu hospodárnosti konania rozhodol medzitimným rozsudkom podľa § 152 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Podľa súdu na základe pracovných zmlúv navrhovateľa ako zamestnávateľa a odporcov ako zamestnancov odporcovia pracovali v prevádzke železiarstva v Myjave ako predavači. Charakteristikou ich práce bol príjem, predaj a manipulácia s tovarom, vedenie pokladničnej evidencie a odvod hotovosti. Ak sa k pracovnej zmluve podpísala zmluva o hmotnej zodpovednosti na zverených hodnotách, je zrejmé, že odporcovia zodpovedali za tovar, ktorí im bol zverený v predajni železiarstva v Myjave. Súd sa nestotožnil s námietkou odporcov k neurčitosti dohody o tom, že špecifikácia zverených hodnôt nebola priamo uvedená v dohode o hmotnej zodpovednosti, keď pracovná zmluva jednoznačne charakterizovala miesto výkonu práce a charakteristiku druhu práce, pričom dohoda o hmotnej zodpovednosti sa vzťahovala na pracovnú zmluvu. Je pravdou, že pri uzatváraní dohôd o hmotnej zodpovednosti zákon ukladá vykonať inventarizáciu zvereného tovaru. Z dokazovania vyplynulo, že odporcovia nežiadali, aby sa pri uzatváraní dohôd o hmotnej zodpovednosti inventúra zvereného tovaru aj vykonala. Zákon neustanovuje, že ak sa inventarizácia nevykoná, má to za následok neplatnosť dohody o hmotnej zodpovednosti. Preto možno uzavrieť, i s odkazom na publikované komentáre k Zákonníku práce, že ak zamestnanec nežiada vykonať inventarizáciu zvereného tovaru, pričom je zrejmé, že aké zverené hodnoty na podklade pracovnej zmluvy zodpovedá, je uzatvorená dohoda o hmotnej zodpovednosti platným právnym úkonom. Navyše v posudzovanom

prípade sa každoročne na konci roka vykonávala inventúra skladových zásob v predajni železiarstva, teda minimálne od roku 2012 bolo obom odporcom zrejme, za aký konkrétny tovar zodpovedajú a akú má účtovnú hodnotu. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že ak odporcovia už zaplatili čiastočne manko na zverenom tovare na podklade dohody o uznaní záväzku zo dňa 11.01.2013, je logické, že si boli plne vedomí, že nesú zodpovednosť za zverenú hodnotu v železiarstve v Myjave. Odporcovia namietali neurčitú dohodu o hmotnej zodpovednosti z dôvodu, že v závere tejto dohody sa spomína funkcia vodiča, čo nebolo ich pracovnou náplňou. Súd sa stotožnil s argumentáciou navrhovateľa, že išlo o zrejmu chybu v písaní, čo nemôže mať za následok neplatnosť celej dohody o hmotnej zodpovednosti. Odporcovia namietali, že ak obaja mali s navrhovateľom uzatvorenú dohodu o hmotnej zodpovednosti na ten istý tovar, mali mať uzatvorenú spoločnú dohodu o hmotnej zodpovednosti. Zákonník práce umožňuje aj takýto postup podľa § 182 ods. 1 Zákonníka práce, ktorí účastníci konania pri uzatváraní dohôd o hmotnej zodpovednosti nevyužili. Zo žalobného výroku je možné zistiť, že navrhovateľ nežiadal zaviazat odporcov spoločne a nerozdielne, neuplatňuje si svoj nárok zo spoločnej hmotnej zodpovednosti, teda túto námietku odporcov súd považoval za irelevantnú. Ďalšou právnou otázkou, ktorou sa súd zaoberal, bolo, či odporcovia zodpovedajú za manko na zverenom tovare, ktorý bol zistený na podklade inventarizácie tovaru vykonanej od 02.01.2013 do 22.03.2013, keď s odporcami bol okamžite skončený pracovný pomer dňa 03.01.2013, a keď v dohode o hmotnej zodpovednosti je uvedené, že dohoda zaniká dňom skončenia pracovného pomeru alebo dňom odstúpenia od tejto dohody. Účastníci sa zaväzujú, že pred zánikom dohody vykonajú inventúru na zverených hodnotách a pre prípad vzniku schodku na zverených hodnotách sa zamestnanec zaväzuje vyporiadať schodok ku dňu zániku tejto dohody, pokiaľ sa účastníci nedohodnú inak. Pracovný pomer s odporcami bol ukončený podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce z dôvodu, že počas inventúry bolo zistené, že odporcovia porušili pracovnú disciplínu a spôsobili navrhovateľovi škodu veľkého rozsahu. Okamžité skončenie pracovného pomeru nebolo napadnuté na súde v zákonnej lehote, teda možno predpokladať, že okamžité skončenie pracovného pomeru bol zo strany navrhovateľa oprávnené. To dosvedčuje aj dohoda o uznaní záväzku, v ktorej sa odporcovia zaviazali zaplatiť navrhovateľovi 11.550,52 eur z titulu zisteného schodku na zverených hodnotách. Dňa 02.01.2013 sa začala v prevádzke železiarstva v Myjave každoročná inventúra tovaru predajne za prítomnosti odporcov. Dňa 03.01.2013 bol okamžite ukončený pracovný pomer s odporcami z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny. Odporcovia si boli vedomí, že inventúra nebola skončená, a že po skončení ich pracovného pomeru sa pokračovalo v inventúre. Z dokazovania vyplynulo, že odporca 2/ sám v rámci pojednávania potvrdil, že po 03.01.2013 bol jedenkrát v prevádzke železiarstva, aby členom inventúry niečo vysvetlil. Odporcovia ničím nepreukázali, že by im navrhovateľ bránil alebo zakázal, aby boli prítomní počas plynutia inventúry po 03.01.2013 v železiarstve v Myjave. Navrhovateľ uviedol, že odporcovi 2/ po skončení pracovného pomeru len zobral kľúče a bola zriadená nová inventúrna komisia. Zmluva o hmotnej zodpovednosti ukladá povinnosť zamestnancovi počas výkonu práce u zamestnávateľa riadne sa starať o zverenú hodnotu, aby nedošlo ku škode alebo strate na zverenom tovare. Dobu trvania tejto dohody je teda možné viazať len v spojitosti s plynutím pracovného pomeru. Právne účinky z dohody o hmotnej zodpovednosti však nemôžu zaniknúť len z toho dôvodu, že dôjde k skončeniu samotného pracovného pomeru. Ak by sme pripustili tento právny názor, nemohli by sa priznávať žiadne nároky z obdobných zmlúv, ktoré sú viazané len na určitú dobu a nedošlo by k plneniu zo zmlúv počas doby trvania zmluvy. Je zrejme, že prevádzka železiarstva bola uzavretá až do skončenia inventúry, t.j. do dňa 22.03.2013. Ak výsledkom inventúry bolo zistenie ďalšieho schodku na zverených hodnotách, za tento schodok zodpovedajú odporcovia, nakoľko im tento tovar bol zverený a mali na tento tovar uzatvorenú dohodu o hmotnej zodpovednosti. Z týchto dôvodov súd medzitýmnym rozsudkom rozhodol tak, ako bolo vyššie uvedené.

Proti tomuto rozsudku podali včas odvolanie odporcovia 1/ a 2/. Podľa nich súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázali na to, že výrok napadnutého rozsudku vo vzťahu k odporcovi 2/ je nezrozumiteľný a nejasný, keď dohoda o hmotnej zodpovednosti mala byť uzatvorená dňa 02.04.2007, teda o 4 roky skôr ako vznikol samotný pracovný pomer odporcu 2/. Pokiaľ ide o dohodu odporcov o hmotnej zodpovednosti, ktoré dohody sú predpokladom vzniku osobitnej hmotnej zodpovednosti odporcov podľa § 182 Zákonníka práce, tu odporcovia uviedli, že tieto stále považujú za neplatné. Už pred súdom prvého stupňa poukázali na viaceré dôvody, ktoré samé osebe nespôsobujú neplatnosť dohôd, ale v súhrne činia dohody neurčitými, nezrozumiteľnými a nejasnými. Za takéto nedostatky odporcovia označujú: neurčitý predmet dohôd; do predmetu dohody nesprávne zaradený majetok, ktorý nemôže tvoriť predmet dohody; neuvedenie prevádzky, na ktorej sa budú nachádzať

zverené predmety dohody; neuvedenie miesta výkonu práce; chýbajúci odkaz na inventúrny súpis, ktorý mal byť vykonaný v deň podpísania dohôd a mal tvoriť ich jej prílohu ako zoznam vecí, ktoré sú zamestnancovi zverené; chýbajúce ustanovenie o tom, že odporcovia 1/ a 2/ sú zodpovední aj za hodnoty, ktoré v budúcnosti pri výkone svojej práce prevezmú; rozpor medzi uvedenými funkciami - v časti „zamestnanec“ je uvedená funkcia predavač a v čl. VIII dohody je uvedený vodič a nakoniec skutočnosť, že obe dohody o hmotnej zodpovednosti sa viažu na pracovné zmluvy, ktoré boli nahradené a teda zrušené pracovnými zmluvami zo dňa 01.12.2011, pričom po tomto dátume už dohody o hmotnej zodpovednosti uzatvorené neboli. Odporcovia ďalej poukázali na to, že v konaní bolo preukázané, že pri uzatváraní dohôd o hmotnej zodpovednosti s odporcami nebola vykonaná inventúra. Odporcovia už pred súdom prvého stupňa poukazovali v tejto súvislosti na to, že navrhovateľ nedisponuje žiadnymi dôkazmi o prevzatí zverených hodnôt odporcami a teda neboli splnené predpoklady vzniku zodpovednosti odporcov podľa § 182 ods. 1 Zákonníka práce. Podľa odporcov ich dohody o hmotnej zodpovednosti zanikli dňom skončenia ich pracovných pomerov dňa 3.1.2013, tak ako to stanovujú samotné dohody. Za schodok vzniknutý po skončení pracovného pomeru tak nezodpovedajú. Zodpovedať by zaň mohli len vtedy, ak by mali uzatvorenú dohodu o spoločnej hmotnej zodpovednosti a v zmysle § 184 ods. 3 Zákonníka práce by pri skončení pracovného pomeru nepožiadali o vykonanie inventarizácie. V tomto zmysle schodok zistený dňa 2.1.2013 pred skončením pracovného pomeru odporcov vo výške 11.550,525 eur považovali odporcovia nie za čiastočný ale konečný. Keď odporcovia uznávali tento svoj dlh nemali žiadnu vedomosť o tom, že by sa malo jednať len o čiastočnú úhradu manka. Neskôr zistené manko vo výške 113.693,66 eur by odporcovia nikdy neuznali za svoj pravý a splatný dlh. Uznanie dlhu odporcami by preto nemalo byť zneužívaným predpokladom ich zodpovednosti za záväzok, ktorý vznikol v budúcnosti. Rovnako nemožno žiadne úvahy o zodpovednosti odporcov za zistený schodok stavať len na predpoklade o oprávnenosti okamžitého skončenia pracovného pomeru odporcov a skutočnosti, že odporcovia toto nenapadli na súde. Odporcovia ďalej uviedli, že podľa navrhovateľových tvrdení bol celkový schodok na zverených hodnotách cez 124.000,- eur, čo vzhľadom na celkové zásoby tovaru, ktoré boli podľa vykonaného dokazovania hodnotu 173.000,- eur, predstavuje 66 % z celého objemu skladových zásob. Inak povedané, odporcovia mali v čase v čase výkonu inventúry na sklade len 33 % tovaru z objemu, ktorý mal byť podľa účtovníctva na sklade, čo len preukazuje absurditu uplatneného nároku navrhovateľa. V neposlednom rade odporcovia poukázali na to, že ich možnosť zúčastniť sa na inventúre v období od 21.1.2013 do 22.3.2013 nebola ani len teoretická. Ich pracovné pomery boli ukončené, navrhovateľ odobral odporcom kľúče od predajne a predajňa bola uzavretá. Navyše samotná inventúra nepokračovala bezprostredne po skončení pracovného pomeru odporcov ale až po dvoch týždňoch, kedy mali do predajne nastúpiť noví zamestnanci. Odporcom pritom tieto skutočnosti nikto neoznámil a nemali vedomosť v ktorom čase a s ktorými pracovníkmi sa inventúra vykonávala. Odporcovia tak v období od 3.1.2013 do 22.3.2013 nemali vôbec možnosť disponovať s vecami, ktoré majú byť predmetom ich zodpovednosti. Už tento samotný fakt a skutočnosť, že s vecami preukázateľne manipuloval presne neuvedený počet ľudí, vytvára vážnu pochybnosť o oprávnenosti nároku navrhovateľa. Odporcovia potom na záver svojho odvolania zopakovali, že navrhovateľ neosvedčil platné uzatvorenie dohôd o hmotnej zodpovednosti, nedisponuje dôkazom o zverení predmetov dohôd odporcom, neosvedčil nárok na náhradu schodku, ktorý vyčíslil po ukončení pracovného pomeru odporcov ba teda po zániku ich dohôd o hmotnej zodpovednosti a nakoniec navrhovateľ svojím postupom zamedzil disponovať odporcom s predmetmi, za ktoré mali niesť osobitnú zodpovednosť a umožnil po dobu dvoch mesiacov nakladať s nimi cudzím osobám, čím stratil nárok na náhradu škody spôsobenú prípadne vzniknutým schodkom. Z týchto dôvodov odporcovia navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo aby zmenil toto napadnuté rozhodnutie tak, že návrh navrhovateľa zamietne. Navrhovateľ sa k odvolaniu odporcov písomne nevyjadril.

Krajský súd ako súd odvolací preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 2 O.s.p. na ďalšie konanie z týchto dôvodov:

Navrhovateľ sa podaným návrhom na začatie konania domáha, aby súd uložil povinnosť odporcom zaplatiť náhradu škody na zverených hodnotách z titulu ich hmotnej zodpovednosti na podklade inventúry vykonanej navrhovateľom dňa 02.01.2013 až 22.03.2013 v prevádzke Železiarstva v Myjave. Z dokazovania, ktoré vo veci vykonal súd prvého stupňa bolo preukázané, že dňa 30.03.2007 navrhovateľ ako zamestnávateľ s odporcom 2/ ako zamestnancom uzatvorili pracovnú zmluvu na pozíciu predavača s miestom výkonom práce v železiarstve v Myjave na Trokanovej ulici. V ten istý deň bola medzi týmito

účastníkmi uzatvorená Dohoda o hmotnej zodpovednosti, v zmysle ktorej odporca 2/ zodpovedal za schodok vzniknutý na zverených hodnotách. V deň uzatvorenia dohody nebola vykonaná inventarizácia zvereného tovaru. Dňa 01.12.2011 bola zatvorená nová pracovná zmluva medzi navrhovateľom a odporcom 2/, pričom táto zmluva nahradila pracovnú zmluvu zo dňa 30.03.2007 novým textom, nakoľko podstatné náležitosti pôvodnej pracovnej zmluvy sa nemenili. Dňa 15.03.2011 navrhovateľ ako zamestnávateľ s odporcom 1/ ako zamestnancom uzatvorili pracovnú zmluvu na pozíciu predavača s miestom výkonom práce v železiarstve v Myjave. Dňa 01.12.2011 bola zatvorená nová pracovná zmluva medzi navrhovateľom a odporcom 1/, pričom táto zmluva nahradila pracovnú zmluvu zo dňa 15.03.2011 novým textom, nakoľko podstatné náležitosti pôvodnej pracovnej zmluvy sa nemenili. V ten istý deň bol uzatvorená medzi týmito účastníkmi Dohoda o hmotnej zodpovednosti, v zmysle ktorej odporca 1/ zodpovedal za schodok vzniknutý na zverených hodnotách. V deň uzatvorenia dohody nebola vykonaná inventarizácia zvereného tovaru. Dohody o hmotnej zodpovednosti, ktoré uzatvoril navrhovateľ s odporcami 1/ a 2/ sú prakticky totožného znenia a vyplýva z nich, že zamestnanec preberá hmotnú zodpovednosť za zverené zásoby tovaru, majetok v súvislosti s vykonávaním svojej funkcie, peňažnú hotovosť ktorú je povinná vyúčtovať. Ďalej je v nich uvedené, že dohoda zaniká dňom skončenia pracovného pomeru alebo dňom odstúpenia od tejto dohody a účastníci sa zaväzujú, že pred zánikom dohody vykonajú inventúru na zverených hodnotách a pre prípad vzniku schodku na zverených hodnotách sa zamestnanec zaväzuje vyporiadať schodok ku dňu zániku tejto dohody, pokiaľ sa účastníci nedohodnú inak. V závere dohôd je ďalej uvedené, že zamestnanec potvrdzuje, že je oboznámený s prácami a predpismi potrebnými na riadny výkon funkcie vodiča na mieste, ktoré zastáva, ako aj s predpismi o svojej hmotnej zodpovednosti. Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa ďalej vyplynulo, že dňa 02.01.2013 sa za účasti odporcov začala inventúra v železiarstve v Myjave. Dňa 03.01.2013 navrhovateľ okamžite s odporcami skončil pracovný pomer podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce z dôvodu, že počas inventúry bolo zistené, že chýba väčšie množstvo tovaru v hodnote 15.293,20 eur v predajných cenách. Dňa 11.01.2013 odporcovia písomne uznali záväzok na podklade Dohôd o hmotnej zodpovednosti vo výške 11.550,52 eur za schodok na zverených zásobách značky HUSQARNA a MAKIKA a tento sa zaviazali uhradiť do 31.03.2013. Odporcovia si svoj záväzok riadne splnili. Dňa 24.03.2013 bol vypracovaný inventarizačný zápis z inventúry vykonanej dňa 02.01. až 22.03.2013 z prevádzky Železiarstva v Myjave, v ktorom bolo skonštatované manko vo výške 124.088,66 eur.

Súd prvého stupňa správne uplatnený nárok navrhovateľa na náhradu škody a zodpovednosť odporcov 1/ a 2/ za túto škodu posudzoval podľa § 182 ods. 1 Zákonníka práce.

Podľa § 182 ods. 1 až 3 Zákonníka práce, ak zamestnanec prevzal na základe dohody o hmotnej zodpovednosti zodpovednosť za zverenú hotovosť, ceniny, tovar, zásoby materiálu alebo iné hodnoty určené na obeh alebo obrát, ktoré je povinný vyúčtovať, zodpovedá za vzniknutý schodok. Dohoda o hmotnej zodpovednosti sa musí uzatvoriť písomne, inak je neplatná. Zamestnanec sa zbaví zodpovednosti celkom alebo sčasti, ak preukáže, že schodok vznikol celkom alebo z časti bez jeho zavinenia.

Podľa § 183 ods. 2 Zákonníka práce dohoda o hmotnej zodpovednosti zaniká dňom skončenia pracovného pomeru alebo dňom odstúpenia od tejto dohody.

Podľa § 184 ods. 1 Zákonníka práce inventarizácia sa musí vykonať pri uzatvorení dohody o hmotnej zodpovednosti, pri jej zániku, pri preradení zamestnanca na inú prácu alebo na iné pracovisko, pri jeho preložení a pri skončení pracovného pomeru.

Podľa § 30 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení účinnom do 31.12.2013 inventúrny súpis je účtovný záznam, ktorý zabezpečuje preukázateľnosť účtovníctva (§ 8 ods. 4). Inventúrny súpis musí obsahovať tieto údaje: a) obchodné meno alebo názov účtovnej jednotky; právnické osoby uvedú sídlo, fyzické osoby bydlisko a miesto podnikania, ak sa líši od miesta bydliska, b) deň začatia inventúry, deň, ku ktorému bola inventúra vykonaná, a deň skončenia inventúry, c) stav majetku s uvedením jednotiek množstva a ceny podľa § 25, d) miesto uloženia majetku, e) meno, priezvisko a podpisový záznam hmotne zodpovednej osoby za príslušný druh majetku, f) zoznam záväzkov a ich ocenenie podľa § 25, g) zoznam skutočného stavu rozdielu majetku a záväzkov, h) odporúčania na posúdenie reálnosti ocenenia majetku a záväzkov k dátumu, ku ktorému sa účtovná závierka zostavuje, zistené pri vykonávaní inventúry na účely úpravy ocenenia majetku a záväzkov podľa § 26a 27, ak sú takéto skutočnosti známe osobám, ktoré vykonali inventúru, i) meno, priezvisko a podpisový záznam osôb zodpovedných za zistenie skutočného stavu majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov, j) poznámky.

Zodpovednosť zamestnanca za schodok na zverených hodnotách, ktoré je povinný vyúčtovať / § 182 Zákonníka práce/ je zvláštnym druhom pracovnoprávnej zodpovednosti zamestnanca za škodu. Takáto zodpovednosť vzniká, ak zamestnávateľ uzatvorí so zamestnancom platne dohodu o hmotnej zodpovednosti a na hotovosti, ceninách, tovare, zásobách materiálu alebo iných hodnotách určených na obeh alebo obrat, ktoré boli zamestnancovi zverené na vyúčtovanie, vznikne schodok. Predpokladom zodpovednosti zamestnanca za schodok na zverených hodnotách je teda v zmysle citovaného zákonného ustanovenia existencia pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom, písomne uzatvorená dohoda o hmotnej zodpovednosti, existencia škody vo forme schodku na zverených hodnotách určených na obeh alebo obrat a zavinenie zamestnanca, ktoré sa predpokladá, nemusí sa preukazovať a zamestnanec, ktorý ak sa chce zbaviť zodpovednosti, je povinný preukázať, že škodu nezavinil.

Pokiaľ ide o prvé dva predpoklady zodpovednosti odporcov 1/ a 2/ za škodu navrhovateľa zistenú na podklade inventúry vykonanej navrhovateľom dňa 02.01.2013 až 22.03.2013 v prevádzke Železiarstva v Myjave, teda existencia pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom a písomne uzatvorená dohoda o hmotnej zodpovednosti, o týchto predpokladoch súd prvého stupňa správne usúdil, že boli naplnené.

V konaní bolo preukázané, že medzi navrhovateľom ako zamestnávateľom a odporcom 1/ ako zamestnancom existoval v období od 16.03.2011 do 03.01.2013 pracovný pomer a to na základe písomnej pracovnej zmluvy zo dňa 15.03.2011, ktorá bola zmenená novou písomnou pracovnou zmluvou zo dňa 01.12.2011. S ohľadom na tieto dva právne úkony nazvané ako pracovná zmluva je potrebné uviesť, že sa u odporcu 1/ nejdená v priebehu uvedeného času o dva odlišné pracovné pomery ale jeden kontinuálne trvajúci pracovný pomer, keď pracovná zmluva zo dňa 01.12.2011 len menila už uzatvorenú pracovnú zmluvu zo dňa 15.03.2011. Vyplýva to zo samotného textu novej pracovnej zmluvy, v ktorej je jasne uvedené to, že deň nástupu odporcu 1/ do práce bol dohodnutý na 16.03.2011 a tiež to, že táto nová pracovná zmluva nahrádza predchádzajúcu pracovnú zmluvu zo dňa 15.03.2011. Z vykonaného dokazovania je okrem toho aj zrejmé, že pracovný pomer odporcu 1/ u navrhovateľa založený pracovnou zmluvou zo dňa 15.03.2011 ku dňu uzatvorenia novej pracovnej zmluvy medzi tými istými účastníkmi na výkon tej istej práce v tom istom mieste výkonu práce nijakým spôsobom predpokladaným Zákonníkom práce nezanikol. Rovnako bolo preukázané, že pracovný pomer existoval aj medzi navrhovateľom ako zamestnávateľom a odporcom 2/ ako zamestnancom a to v období od 01.04.2007 do 03.01.2013 a to na základe písomnej pracovnej zmluvy zo dňa 30.03.2007, ktorá bola zmenená novou písomnou pracovnou zmluvou zo dňa 01.12.2011. Tak ako v prípade odporcu 1/ ani tu sa nejdená v priebehu času o dva odlišné pracovné pomery ale jeden kontinuálne trvajúci pracovný pomer, keď pracovná zmluva zo dňa 01.12.2011 len menila už uzatvorenú pracovnú zmluvu zo dňa 30.03.2007. Toto, tak ako u odporcu 1/, vyplýva zo samotného textu novej pracovnej zmluvy, v ktorej je jasne uvedené, jednak to, že deň nástupu odporcu 2/ do práce bol dohodnutý na 01.04.2007 a tiež to, že táto nová pracovná zmluva nahrádza predchádzajúcu pracovnú zmluvu zo dňa 30.03.2007. Okrem toho je z vykonaného dokazovania zrejmé, že ani pracovný pomer odporcu 2/ u navrhovateľa založený pracovnou zmluvou zo dňa 30.03.2007 ku dňu uzatvorenia novej pracovnej zmluvy medzi tými istými účastníkmi na výkon tej istej práce v tom istom mieste výkonu práce nijakým spôsobom predpokladaným Zákonníkom práce nezanikol.

Čo sa týka podmienky dohody o hmotnej zodpovednosti, vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že tak odporca 1/ ako aj odporca 2/ uzatvorili po vzniku svojho pracovného pomeru s navrhovateľom ako zamestnávateľom písomnú dohodu o hmotnej zodpovednosti, odporca 1/ dňa 16.03.2011 a odporca 2/ dňa 02.04.2007. Tak ako súd prvého stupňa aj odvolací súd je toho názoru, že tieto dohody o hmotnej zodpovednosti sú platné. Je pravdou, že do predmetu dohody bol zaradený aj majetok, ktorý nebol určený na obeh alebo obrat a preto zaň nebolo možné prevziať hmotnú zodpovednosť podľa § 182 ods. 1 Zákonníka práce, konkrétne „majetok v súvislosti s vykonávaním svojej funkcie“. Uvedený predmet dohody je však možné oddeliť od ostatného predmetu dohody „zverené zásoby tovaru a peňažná hotovosť, ktorú je povinný vyúčtovať“ a preto možno dohody odporcov o hmotnej zodpovednosti pokladať za neplatné len v časti, pokiaľ ide o predmet dohody „majetok v súvislosti s vykonávaním svojej funkcie“ a nie celkom. Odporcom možno prisvedčiť, že v nimi uzatvorených dohodách o hmotnej zodpovednosti nie je údaj o prevádzke, kde sa budú nachádzať zverené predmety, ani miesto výkonu práce a ani zoznam hodnôt, ktoré mali byť odporcom zverené. Uvedené však nepredstavuje dôvod neplatnosti týchto dohôd.

Uvedenie takých údajov, na absenciu ktorých sa odporcovia odvolávajú, nie je dôvodom neplatnosti dohody o hmotnej zodpovednosti. Zákonník práce v ustanoveniach o dohode o hmotnej zodpovednosti / § 182 ods. 1 a 2/ nestanovuje minimálne obligatórne náležitosti takejto dohody. Táto dohoda musí mať len písomnú formu a zamestnanec sa v nej musí zaviazat', že preberá zodpovednosť za hodnoty, ktoré mu zamestnávateľ zverí a ktoré je povinný mu vyúčtovať. Tieto podmienky dohody o hmotnej zodpovednosti, ktoré mali odporcovia uzatvorené s navrhovateľom spĺňajú. Žiadne ďalšie náležitosti, teda ani uvedenie funkcie zamestnanca, miesta výkonu práce, miesta, kde sú hodnoty uložené, či konkrétny súpis týchto hodnôt, nie sú k platnosti dohody o hmotnej zodpovednosti potrebné. Dohodou o hmotnej zodpovednosti totiž preberá zamestnanec zodpovednosť za schodok na ktoromkoľvek pracovisku a v ktorejkoľvek funkcii spojenej s touto zodpovednosťou. Zodpovednosť za schodok na zverených hodnotách na základe platnej dohody o hmotnej zodpovednosti stíha zamestnanca pri každej zmene pracovného pomeru /teda aj vtedy, keď sa zamestnanec preraďuje na inú prácu, zaraďuje na iné pracovisko alebo sa prekladá/ a trvá zásadne od uzatvorenia dohody o hmotnej zodpovednosti až do skončenia pracovného pomeru /ak nepríde k odstúpeniu od dohody/. Z týchto dôvodov potom ani absencia údajov, na ktoré odporcovia poukazujú, nespôsobuje neplatnosť dohody o hmotnej zodpovednosti. Rovnako nemožno súhlasiť ani s názorom odporcov, že odporcovia nezodpovedajú za schodok zistený po dni skončenia ich pracovných pomerov dňa 03.01.2013. Je pravdou, že dohody odporcov o hmotnej zodpovednosti zanikli dňom skončenia ich pracovných pomerov, tak ako to stanovujú samotné dohody i ustanovenia § 183 ods. 2 Zákonníka práce. To ale neznamená, že by odporcovia z dôvodu takéhožto zániku dohôd o hmotnej zodpovednosti neniesli hmotnú zodpovednosť za schodok na zverených hodnotách, ktorý vznikol do doby skončenia ich pracovného pomeru. Nie je pritom podstatné, kedy bol schodok inventarizáciou zistený ale kedy vznikol. V predmetnej právnej veci je z už vykonaného dokazovania zrejmé, že prevádzka železiarstva, kde odporcovia pracovali bola uzavretá od skončenia pracovného pomeru odporcov až do skončenia fyzickej inventúry tovaru, t.j. do dňa 22.03.2013. Z tohto dôvodu, že sa pre uzatvorenie prevádzky železiarstva nerealizoval obrat tovaru, možno potom dôvodne predpokladať, že inventarizáciou zistený schodok na podklade fyzickej inventúry skončenej dňa 22.03.2013 musel vzniknúť pred uzatvorením prevádzky železiarstva, teda pred skončením pracovného pomeru odporcov a že za takto zistený schodok odporcovia zodpovedajú.

Na rozdiel od súdu prvého stupňa sa však odvolací súd nedomnieva, že v konaní bolo nateraz preukázané aj splnenie ďalšej podmienky vzniku zodpovednosti odporcov za schodok na zverených hodnotách, a to existencia samotného schodku. Schodkom sa rozumie rozdiel medzi skutočným stavom zverených hodnôt a medzi údajmi účtovnej evidencie, o ktorý je skutočný stav nižší, než účtovný stav. Schodok sa zisťuje za určité obdobie začínajúce prevzatím zverených hodnôt a končiace vyúčtovaním, počas ktorého obdobia zverené hodnoty podliehajú zmenám, ktoré sa musia premietnuť do konečného vyúčtovania. V tomto konaní nebola nateraz podľa odvolacieho súdu preukázaná existencia schodku v dvoch smeroch, poprvé nebol preukázaný samotný schodok a podruhé ani to, že sa jedná o schodok na hodnotách zverených odporcom.

Navrhovateľ súdu na preukázanie existencie schodku predložil inventarizačný zápis a inventúrne súpisy. Inventúrne súpisy navrhovateľ predložil ako 280 listov označených v inventarizačnom zápise „Súpisový list zoznamu tovaru bez uvedenia množstva podľa účtovnej evidencie“ /súpis č. 1 - poznámka odvolacieho súdu/ a ako 159 listov označených v inventarizačnom zápise „Súpisový list zoznamu tovaru s uvedením množstva podľa účtovnej evidencie (pre účely dohľadania)“ /súpis č. 2 - poznámka odvolacieho súdu/. Uvedené inventúrne súpisy však nezodpovedajú požiadavkám stanoveným v § 30 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, v znení účinnom ku dňu vykonania predmetnej inventarizácie /znenie zákona účinné do 31.12.2013/. Inventúrne súpisy totiž neobsahujú všetky povinné náležitosti: Konkrétne súpis č. 1 neobsahuje označenie sídla navrhovateľa ako účtovnej jednotky; deň začatia inventúry, deň, ku ktorému bola inventúra vykonaná, a deň skončenia inventúry; stav majetku s uvedením jednotiek množstva a ceny podľa § 25 zákona o účtovníctve; meno, priezvisko a podpisový záznam hmotne zodpovednej osoby za príslušný druh majetku; zoznam skutočného stavu rozdielu majetku a záväzkov a ani meno, priezvisko osôb zodpovedných za zistenie skutočného stavu majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov. Súpis č. 2 zasa neobsahuje obchodné meno a sídlo navrhovateľa ako účtovnej jednotky; deň začatia inventúry, deň, ku ktorému bola inventúra vykonaná, a deň skončenia inventúry; miesto uloženia majetku; meno, priezvisko a podpisový záznam hmotne zodpovednej osoby za príslušný druh majetku; meno, priezvisko a podpisový záznam osôb zodpovedných za zistenie skutočného stavu majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov. Ani jeden z uvedených súpisov teda nebol vyhotovený v súlade s ustanoveniami zákona o účtovníctve

a preto samé o sebe nie sú dôkazom, ktorý by preukazoval správnosť vykonania inventarizácie a teda nepreukazujú ani vznik a výšku schodku, ktorý mal byť pri predmetnej inventarizácii zistený. Je samozrejmé, že vznik a výšku schodku môže navrhovateľ preukazovať okrem inventúrnych súpisov aj inými dôkaznými prostriedkami, napríklad výsluchom osôb zodpovedných za inventarizáciu; osôb, ktoré zodpovedali za zistenie skutočného stavu zásob a podobne, avšak nateraz neboli žiadne takéto dôkazy ani navrhnuté ani vykonané.

Rovnako tak odvolací súd nepovažuje za preukázané ani to, že navrhovateľom tvrdený schodok bol zistený na hodnotách, ktoré boli odporcom zverené. S uvedeným úzko súvisí otázka inventarizácie pri uzatváraní dohôd o hmotnej zodpovednosti, na ktorú tiež odporcovia vo svojom odvolaní poukazovali. Podľa § 184 ods. 1 Zákonníka práce sa inventarizácia musí vykonať pri uzatvorení dohody o hmotnej zodpovednosti. Jej nevykonanie však Zákonník práce nesankcionuje neplatnosťou dohody o hmotnej zodpovednosti, či obmedzením zodpovednosti zamestnanca za zverené hodnoty. Aj podľa ustálenej judikatúry podmienkou platnosti dohody o hmotnej zodpovednosti nie je vykonanie inventarizácie, za ktorú má zamestnanec zodpovedať /napríklad R 12/1976/. Na druhej strane však nevykonanie inventarizácie pri uzatváraní dohody o hmotnej zodpovednosti má určité dôsledky. Fyzická inventúra hodnôt vykonaná v rámci inventarizácie preukáže stav hodnôt, za ktoré zamestnanec preberá zodpovednosť. Zamestnanec, ktorý uzatvorí dohodu o hmotnej zodpovednosti totiž preberá hmotnú zodpovednosť len za tie hodnoty, ktoré mu boli zo strany zamestnávateľa odovzdané a ktoré on prevzal. Ktoré hodnoty to boli, je najjednoduchšie preukázať výstupom z fyzickej inventúry vykonanej v rámci inventarizácie pri uzatvorení dohody o hmotnej zodpovednosti. Nie je ale vylúčený ani iný dôkaz, ktorým sa dá preukázať prevzatie hodnôt zo strany zamestnanca /napríklad preberacie protokoly, dodacie listy, výsluch svedkov, či inventúrne súpisy z predchádzajúcich inventarizácií a podobne/. V tomto konaní bolo preukázané, že pri uzatvorení dohôd o hmotnej zodpovednosti s odporcami nebola vykonaná inventarizácia hodnôt, za ktoré mali odporcovia prevziať hmotnú zodpovednosť a zároveň nebol vykonaný iný dôkaz, z ktorého by bolo možné ustáliť, ktoré hodnoty boli odporcom odovzdané a za ktoré tak prevzali hmotnú zodpovednosť. Nateraz tak nie je možné uzavrieť, že bol zistený schodok na hodnotách, ktoré boli odporcovia povinní vyúčtovať, keď nie je zrejmé, či tieto hodnoty odporcovia skutočne prevzali a či ich teda boli aj povinní vyúčtovať.

Odvolací súd preto podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil podľa § 221 ods. 2 O.s.p. na ďalšie konanie. V ňom súd prvého stupňa v zmysle vyššie uvedených záverov odvolacieho súdu vyzve navrhovateľa na označenie a predloženie dôkazov, ktorými sa má preukázať aké hodnoty prevzali odporcovia v zmysle dohôd o hmotnej zodpovednosti a aký schodok na týchto hodnotách vznikol. Po vykonaní takéhoto dokazovania a dôkladnom posúdení zistených skutočností súd prvého stupňa opätovne vo veci rozhodne.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania /§ 224 ods. 3 O.s.p./.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné